

Πεζοπορώντας στη Σαντορίνη

Ένα δίκτυο μονοπατιών μήκους 75 χιλιομέτρων μάς δίνει την αφορμή να ανακαλύψουμε ανεξερεύνητες ομορφιές της θηραϊκής γης.

ΚΕΙΜΕΝΟ: ΤΑΣΟΥΛΑ ΕΠΤΑΚΟΙΛΗ

Οι μαθητές του Επαγγελματικού Λυκείου Θήρας έχουν ανεβάσει στο Διαδίκτυο μια πολύ συγκινητική εργασία τους, στην οποία μοιράζονται μαζί μας όσα είδαν πεζοπορώντας στο νησί τους, μαζί με τους καθηγητές τους. Τα παιδιά ακολούθησαν φιδογυριστούς λιθόστρωτους δρόμους, στενά χωμάτινα μονοπάτια και σκαλοπάτια - ανάμεσά τους και τα 587 που πρέπει να κατεβεί κανείς για να φτάσει από τα Φηρά στον Μέσα Γιαλό, το παλιό λιμάνι. Κατέγραψαν είδη σπάνιας και ξεχασμένης, για πολλούς, χλωρίδας: ασπάλαθους, νάρκισσους, καλλονιές και αγριοβιολέτες, ίριδες, άγριες μολόχες και κίστους. Στάθηκαν μπροστά σε ξωκλήσια, όπως το «Θεοτοκάκι» του 11ου αιώνα, με την υπέροχη θέα, και της Αγίας Θεοδοσίας, προστάτιδας των κάστρων. Πέρασαν από υπόσκαφα οινοποιεία, από τους ερειπωμένους ανεμόμυλους του Εμπορείου και από τα εγκαταλελειμμένα Λουτρά, εκεί όπου «οκτώ δωμάτια, κολλημένα το ένα στο άλλο, σαν φουσαρμόνικα, περιμένουν μάταια τους επισκέπτες», όπως έγραψαν. Έγιναν τουρίστες στον ίδιο τους τον τόπο. Γνώρισαν μια «άλλη» Σαντορίνη - και μαγεύτηκαν από την ομορφιά της.

Το παράδειγμα της Σαντορίνης

Το ζητούμενο σήμερα για την Ελλάδα δεν είναι να έχει τουρίστες τους θερινούς μήνες, αλλά να τους προσελκύει όλο το χρόνο. Πώς θα γίνει

αυτό; Αν καταφέρει να μην ελπίζει απλώς σε μια συγκυριακά καλή σεζόν, που θα διαρκεί λίγους μήνες, και αν θωρακιστεί με τέτοιο τρόπο, αν κάνει το τουριστικό προϊόν πιο σύνθετο και πιο ελκυστικό, ώστε να απεγκλωβιστεί από τα βαρίδια της εποχικότητας. Είναι απλό; Όχι. Είναι εύκολο; Κάθε άλλο. Δυστυχώς, δεν υπάρχουν αυτοματισμοί, παρά μόνο σκληρή δουλειά, φρέσκες ιδέες και νέοι τρόποι πλασσαρίσματος τους. Η Σαντορίνη όμως δείχνει το δρόμο: αν και κάθε καλοκαίρι «βουλιάζει» από επισκέπτες, δεν επαναπαύεται στις δάφνες της. Τους τελευταίους μήνες, μάλιστα, έχει μπει σε εφαρμογή ένα φιλόδοξο σχέδιο χάραξης, χαρτογράφησης, σήμανσης και καθαρισμού του δικτύου των πεζοπορικών διαδρομών του νησιού.

Και αυτό δεν είναι υπόθεση μιας αλλά πολλών δυνάμεων: του Δήμου Θήρας, της Ελληνικής Εταιρείας Περιβάλλοντος και Πολιτισμού -με το δραστήριο μέλος της, την αρχιτέκτονα Βούλα Διδώνη-, της Πανελόπης Ματσούκα και των εκδόσεων Ανάβαση, που έχουν εκδώσει τον σχετικό χάρτη, και φυσικά του Κώστα Ζαρόκωστα, συνταξιούχου τραπεζικού και φανατικού λάτρη των περιπατητικών διαδρομών -«από την τρικρερή ηλικία των πέντε ετών», όπως δηλώνει γελώντας-, ο οποίος εκπόνησε τη σχετική μελέτη.

Αφού κατέγραψε τα παλιά μονοπάτια, ο κ. Ζαρόκωστας τα συμπλήρωσε με νέους περιπατητικούς δρόμους και τελικά δημιούργησε 75 χιλιόμετρα διαδρομών, με 13 κύριες και έξι μικρότερες στη Σαντορίνη

1 | 2

1. Τα σκαλοπάτια που οδηγούν από το Ημεροβίγλι στον Σκάρο, τη μεσαιωνική πρωτεύουσα του νησιού.
2. Ανφορίζοντας προς το εκκλησάκι του Αγίου Γεωργίου (Κατεφύ), που χτίστηκε το 1754, δυτικά του Πύργου.

1
2

1. Μονοπάτι που οδηγεί από την Αρχαία Θήρα στο Καμάρι. Στο βάθος, ο Μονόλιθος και το αεροδρόμιο της Σαντορίνης.
2. Από τον Πύργο προς την Επισκοπή, η διαδρομή έχει μεγάλο βοτανολογικό ενδιαφέρον, ιδιαίτερα τους ανοιξιόπικους μύνες.

- και άλλες έξι διαδρομές στην εν πολλοίς ανεξερεύνητη Θηρασιά. «Είναι αλήθεια πως ο μαζικός τουρισμός φέρνει ευημερία, δημιουργεί ανάπτυξη, κατασκευάζει δρόμους και πασχίζει να φέρει σε επαφή τον επισκέπτη με ό,τι καλύτερο έχει να επιδείξει ο τόπος», εξηγεί ο ίδιος. «Ομως υπάρχει και μια άλλη οδός, αυτή της επιλεκτικής μεν, αλλά ισορροπημένης αειφόρου και γι' αυτό βιώσιμης ανάπτυξης, με σεβασμό στη φύση και στο περιβάλλον, που είναι άλλωστε το πιο σπουδαίο κεφάλαιο του νησιού».

«Δρόμοι» σκέψης, συναισθημάτων

Σοφά χαραγμένα πάνω στο νησιωτικό ανάγλυφο, τα μονοπάτια της Σαντορίνης εκτείνονται από την Οία μέχρι τις προϊστορικές λάβες του Ακρωτηρίου και από το παλιό λιμάνι των Φηρών μέχρι την αμμουδερή παραλία της Περίσσας. Μέσω αυτών, οι περιπατητές θα απολαμβάνουν τη μοναδική θέα από την Καλντέρα, θα διασχίζουν χωριά της ενδοχώρας με καλοδιατηρημένο μεσαιωνικό πυρήνα, θα φτάνουν στους αρχαιολογικούς χώρους του Ακρωτηρίου και της Αρχαίας Θή-

ρας, θα ανακαλύπτουν έρημες παραλίες ακόμη και στην καρδιά του καλοκαιριού και, το κυριότερο, θα νιώθουν τον αυθεντικό παλμό της ζωής του νησιού. Σε καθένα από τα μονοπάτια οι πεζοπόροι θα βρίσκουν πινακίδες εισαγωγής και ενημέρωσης - με χάρτες του δικτύου και ποικίλες πληροφορίες (ιστορικού, αρχαιολογικού, γεωλογικού, αγροτικού περιεχομένου).

«Η Σαντορίνη είναι μυρωδιές, ίχνη, εικόνες. Αν συναντήσεις έναν αγρότη που κλαδεύει τα αμπέλια του· αν περάσεις από ένα χωράφι σπαρμένο με φάβα· αν αγναντέψεις από ένα ύψωμα την Καλντέρα· αν μπεις σε ένα εκκλησιάκι· αν διασχίσεις έναν μεσαιωνικό οικισμό. Μόνο τότε έχεις γνωρίσει πραγματικά αυτόν τον τόπο - αν τον περπατήσεις. Γι' αυτό πρέπει να ακολουθήσεις ένα μονοπάτι», λέει ο δήμαρχος Θήρας Νικόλαος-Αναστάσιος Ζώρζος. Έχει δίκιο. Τα μονοπάτια ανοίγουν κι άλλους δρόμους - σκέψης, συναισθημάτων. Και όποιος επισκέπτης περπατήσει τη Σαντορίνη θα φύγει με εξάισιες εικόνες βαθιά χαραγμένες στη μνήμη του, που θα του υπενθυμίζουν ότι το νησί θα τον περιμένει να το περπατήσει και πάλι.

Για αρχάριους και «μυημένους»

Τέσσερις πεζοπορικές διαδρομές με ιδιαίτερο ενδιαφέρον

Φηρά - Ημεροβίγλι - Οία

Η πλέον δημοφιλής περιπατητική διαδρομή ξεκινά από την πλατεία των Φηρών, διασχίζει τον εμπορικό πεζόδρομο και την καθολική συνοικία, το Φηροστεφάνι, το Ημεροβίγλι και, ακολουθώντας το φρύδι της Καλντέρας, φτάνει στην Οία. Στο ύψος του Προφήτη Ηλία δεν ακολουθούμε το λιθόστρωτο που στρίβει στα δεξιά, για να μη χάσουμε την υπέροχη θέα που προσφέρει η εξωτερική διαδρομή.

Μήκος: 10,2 χλμ. (λιθόστρωτο, χωματόδρομος, μονοπάτι)

Χρόνος περπατήματος: 3 ώρες

Βαθμός δυσκολίας: 1/5

Φοινικιά - Κυρά Παναγιά - Κουλούμπος

Η διαδρομή καλύπτει σχεδόν ολόκληρη τη Φοινικιά -ένα από τα πιο ανόθευτα από τον μαζικό τουρισμό χωριά, με τις πολλές κάναβες- και, κάνοντας μικρές παρακάμψεις στον Ευαγγελισμό και στην Κυρά Παναγιά, κατευθύνεται στην παραλία του Καρρά, μέχρι το ακρωτήρι του Κουλούμπου. Τερματίζει στον παραλιακό ασφαλτόδρομο της Πάνω Μεριάς.

Μήκος: 4,6 χλμ. (λιθόστρωτο, εγκαταλελειμμένος χωματόδρομος, μονοπάτι, αμμώδης παραλία)

Χρόνος περπατήματος: 1 ώρα και 20'

Βαθμός δυσκολίας: 1/5

Πύργος - Μονή Προφήτη Ηλία - Αρχαία Θήρα

Η διαδρομή συνδέει ένα από τα ομορφότερα χωριά της Σαντορίνης με τον αρχαιολογικό χώρο της Αρχαίας Θήρας (απ' όπου η θέα είναι μαγευτική) και περνάει από την ψηλότερη κορυφή του νησιού, στην οποία από το 1711 δεσπόζει το μοναστήρι του Προφήτη Ηλία.

Μήκος: 4,3 χλμ.

Χρόνος περπατήματος: 2 ώρες

Βαθμός δυσκολίας: 1/5

Πύργος - Μεγαλοχώρι

Μικρή διαδρομή για αρχάριους -ένας ευχάριστος περίπατος μέσα στο αγροτικό τοπίο- που συνδέει δύο πολύ όμορφα χωριά. Το τελευταίο τμήμα της περνάει μέσα από τον οικιστικό ιστό του Μεγαλοχωρίου (χτισμένου στην κοίτη ενός παλιού χειμάρρου).

Μήκος: 2,2 χλμ. (χωματόδρομος, μονοπάτι, λιθόστρωτο)

Χρόνος περπατήματος: 40'

Βαθμός δυσκολίας: 1/5

info

- Ο χάρτης με τις 25 πεζοπορικές διαδρομές της Σαντορίνης και της Θηρασίας κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Ανάβαση στην τιμή των 7 €. Είναι διαθέσιμος και σε ψηφιακή μορφή για PC, κινητά και συσκευές GPS στην τιμή των 5 €.

Σύμφωνα με τον προγραμματισμό του Δήμου Θήρας, το πρόγραμμα βελτίωσης, καθαρισμού και σήμανσης των μονοπατιών του νησιού θα έχει ολοκληρωθεί μέχρι την άνοιξη του 2015. Όπως έγινε γνωστό στο συνέ-

δριο «Αντιμετωπίζοντας με επιτυχία την εποχικότητα στον τουρισμό: από τη θεωρία στην πράξη», που πραγματοποιήθηκε στα τέλη Φεβρουαρίου στην Αθήνα (Οργάνωση: Ηλιότοπος), σε επόμενο στάδιο θα ανακοινωθεί και ειδικό πεζοπορικό πρόγραμμα πέντε διανυκτερεύσεων, για τους εκτός της υψηλής τουριστικής περιόδου μήνες.

*Οι προτεινόμενες διαδρομές είναι σημειωμένες με πράσινο χρώμα.